

Verdens overdosedag 31. august

Fredag 31. august er Verdens overdosedag. Dagen vil bli markert ca. 30 steder i Norge, for å minnes de døde og for å skape bevissthet om at overdoser kan forebygges. Overdosedagen er global – **World Overdose Awareness Day** (<https://www.overdoseday.com/>) ble etablert etter initiativ fra Frelsesarmeen i Australia. Mottoet I år er *Time to remember – time to act*.

Overdosedødsfall skjer i nesten alle land i verden, og overalt er det injeksjonsbruk av opioider som er den viktigste dødsårsaken.

Virksomhet Psykisk helse og rusarbeid og Kirkens bymisjon i Drammen markerer dagen i Strømsø kirke den 31.08.18 fra kl. 14.00 med taler, musikalske innslag og appeller.

– For å kunne redde flere, må vi minnes dem som ikke lengre er blant oss, sier Vidar Hårvik, daglig leder i brukerorganisasjonen MARBORG.

Hvert år dør rundt 260 personer av overdose i Norge. I 2016 ble det registrert 282 narkotikautløste dødsfall blant bosatte i Norge. Dette var en liten nedgang fra året før. Norge har de siste årene hatt blant de høyest registrerte forekomstene av narkotikautløste dødsfall per innbygger i Europa. Fire av fem dødsfall skyldes inntak av opioider med sprøyte.

2016 hadde 17 kommuner fire eller flere overdosedødsfall. Totalt var det overdosedødsfall blant innbyggerne i 67 kommuner. ([Se vedlagt statistikk](#))

Flest dødsfall har skjedd i Oslo kommune, med 53 døde i 2016 (i tillegg kommer 5 tilreisende som døde i Oslo). I Bergen døde 32 personer samme år (i tillegg kommer 4 tilreisende).

Blant fylker hadde Oslo, Hordaland, Rogaland og Akershus flest overdosedødsfall.

Drammen kommune har et eget lavterskel helseteam som jobber gatenært. Teamet tilbyr gratis helsetjenester, leverer ut naloxon nespray og har opplæring i hjerte/lungeredning.

Overdosedødsfall er en epidemi som rammer hele verden. Årlig dør mer enn 200.000 mennesker globalt. Tallet er stigende. Særlig hardt rammet er Nord-Amerika. Der døde mer enn 63 000 mennesker i fjor, de fleste etter inntak av heroin og andre opioider. Særlig økte dødsfall etter inntak av fentanyl som er svært sterke opioider. Over 8000 dør av overdose i Europa.

Vi har ikke offisielle tall for 2017 ennå.

– Overdoseepidemien er et alvorlig folkehelseproblem. Det er viktig å jobbe for å forebygge overdoser, og vi må også huske på de mange pårørende som står tilbake i sorg etter hvert enkelt overdosedødsfall, sier divisjonsdirektør i Helsedirektoratet Linda Granlund.

Gjennom [Nasjonal overdosestrategi 2014–2017](#) har det vært jobbet med lokale handlingsplaner. Erfaringene danner utgangspunktet for en elektronisk veiviser om overdoseforebyggende arbeid, som skal kunne brukes av alle kommuner i landet. Fra og med 2018 deltar 29 kommuner i

læringsnettverket for å utvikle tiltak som styrker det overdoseforebyggende arbeidet. I disse kommunene skjedde 73% av overdosedødsfallene i 2016.

– I overdosestrategien arbeider vi for å styrke brukerne. Storparten av tiltakene i strategien er opprinnelig foreslått av brukerorganisasjonene – utdeling av nalokson nesespray og SWITCH-kampanjen er sentrale eksempler på dette, sier Linda Granlund.

Ved å bruke nalokson nesespray, motgift ved opioidoverdose, kan de som er til stede ved en overdose, redde liv, før ambulanse kommer. Naloksonprosjektet har vært så godt mottatt fra både brukere og ansatte i lavterskel helsetjeneste, at det fra å være et pilotprosjekt i Oslo og Bergen nå er utvidet til 30 kommuner. I tillegg er nesespray tilgjengelig på blåresept.

SWITCH-kampanjen handler om å påvirke brukerne til å prøve ut mindre helseskadelige inntaksmåter av rusmidler. Et viktig eksempel er overgang til røyking av heroin fra sprøytebruk. En slik endring reduserer overdosefaren radikalt og også faren for å bli smittet av infeksjonssykdommer som hepatitt og hiv. Overdosestrategien legger også vekt på at alle helseregioner bør tilby lavterskel behandling med substitusjonslegemidler.

Kontakt:

Martin Blindheim, seniorrådgiver avdeling psykisk helse og rus
martin.ingvald.blindheim@helsedir.no

Mette Garvoll, avdelingsdirektør avdeling psykisk helse og rus
Mette.garvoll@helsedir.no

Statistikk:

Narkotikarelaterte dødsfall 2016 pr. kommune for kommuner med 5 eller flere dødsfall totalt i 2015.

Kommunennummer	Kommunenavn	Dødsfall totalt	Nark. dødsfall
0101	Halden	192	3
0105	Sarpsborg	945	7
0106	Fredrikstad	506	4
0124	Askim	102	1
0125	Eidsberg	66	1
0137	Våler	54	2
0215	Frogn	81	2
0216	Nesodden	92	1
0217	Oppegård	102	2
0219	Bærum	879	3
0221	Aurskog-Høland	103	2
0230	Lørenskog	1 113	6

0231	Skedsmo	243	1
0233	Nittedal	77	1
0235	Ullensaker	109	2
0236	Nes	129	1
0238	Nannestad	51	1
0301	Oslo	4 081	58
0402	Kongsvinger	273	1
0403	Hamar	398	1
0412	Ringsaker	215	1
0520	Ringebu	25	1
0529	Vestre Toten	100	1
0602	Drammen	776	7
0604	Kongsberg	200	3
0605	Ringerike	405	3
0615	Flå	6	1
0624	Øvre Eiker	105	1
0626	Lier	124	4
0628	Hurum	64	1
0701	Horten	182	1
0704	Tønsberg	775	4
0706	Sandefjord	272	1
0709	Larvik	303	6
0719	Andebu	27	1
0722	Nøtterøy	121	1
0723	Tjøme	29	1
0806	Skien	654	3
0807	Notodden	158	1
0814	Bamble	87	1
0815	Kragerø	73	1
0826	Tinn	58	1
0906	Arendal	467	6
1001	Kristiansand	741	2
1002	Mandal	108	1
1003	Farsund	57	1
1032	Lyngdal	40	1
1101	Eigersund	76	1
1102	Sandnes	262	2
1103	Stavanger	1 234	14
1106	Haugesund	477	3
1124	Sola	89	1
1127	Randaberg	29	1
1146	Tysvær	47	1
1201	Bergen	2 275	36
1238	Kvam	58	1
1246	Fjell	97	7

1247	Askøy	136	4
1256	Meland	16	1
1259	Øygarden	36	1
1263	Lindås	72	1
1502	Molde	288	1
1503	Kristiansund	201	1
1504	Ålesund	476	2
1519	Volda	125	1
1547	Aukra	16	1
1548	Fræna	41	1
1554	Averøy	35	1
1563	Sunnadal	67	1
1601	Trondheim	1 430	14
1627	Bjugn	39	1
1653	Melhus	79	1
1662	Klæbu	14	1
1703	Namsos	165	2
1736	Snåase Snåsa	19	1
1804	Bodø	457	2
1805	Narvik	197	2
1865	Vågan	79	1
1901	Harstad	219	1
1902	Tromsø	608	6
1924	Målselv	55	1
2015	Hasvik	12	1
	Annen/ukjent kommune *)	343	9

*) Evt. narkotikarelaterte dødsfall i kommuner med mindre enn 5 dødsfall totalt blir plassert i "annen/ukjent" kommune

Fylkesoversikt:

Dødsårsak	Fylke	2015	2016
Narkotikautløste dødsfall iht EMCDDA	Møre og Romsdal	11	9
	Sør-Trøndelag	18	19
	Nord-Trøndelag	3	4
	Nordland	11	8
	Troms	6	8
	Finnmark	1	4
	Rogaland	25	25
	Hordaland	29	50
	Sogn og	4	1
	Østfold	16	15
	Akershus	24	24
	Oslo	58	53
	Hedmark	9	5
	Oppland	6	-
	Buskerud	22	21
	Vestfold	17	16
	Telemark	13	7
	Aust-Agder	8	7
	Vest-Agder	8	6

Kilde: Dødsårsaksregisteret, Folkehelseinstituttet